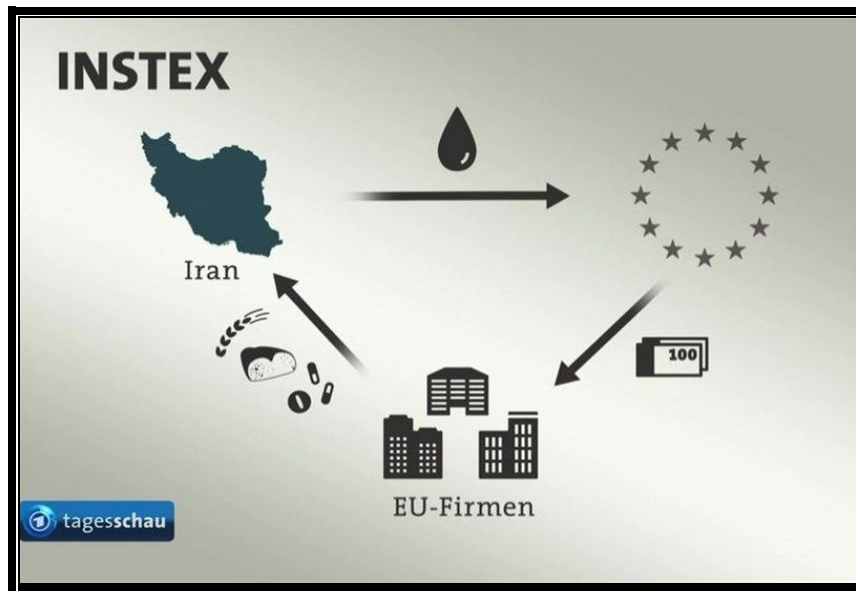

ยุโรปเปิดลงทะเบียนบริษัทเพื่อทำการค้ากับอิหร่านภายใต้ระบบ INSTEX

หลังประกาศใช้กลไกการค้าระบบ INSTEX (Instruments in Support of Trade Exchanges) เพื่อสนับสนุนการค้าระหว่างยุโรปกับอิหร่าน เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2562 ที่ผ่านมา อังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมนี ซึ่งเป็น 3 ประเทศหลักในการผลักดันได้เริ่มกระบวนการลงทะเบียนบริษัทเพื่อทำการค้ากับอิหร่านผ่านระบบดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันมีบริษัทขนาดกลางและเล็กในยุโรปให้ความสนใจแล้วกว่า 7 พันราย

การจัดตั้งระบบการค้าระหว่างประเทศดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาไว้ซึ่งข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยนิวเคลียร์กับอิหร่าน หรือ JCPOA และเพื่อเปิดช่องทางการชำระเงินที่จะทำให้การแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างบริษัทในยุโรปกับคู่ค้าอิหร่านสามารถดำเนินการต่อไปได้ท่ามกลางมาตรการคว่ำบาตรของสหรัฐอเมริกา โดยไม่จำเป็นต้องทำธุรกรรมทางการเงินโดยตรงผ่านระบบ SWIFT และใช้เงินสกุลดอลลาร์ในการแลกเปลี่ยนสินค้า ระหว่างกัน

ระบบ INSTEX ถูกจดทะเบียนขึ้นในประเทศฝรั่งเศส และมีประเทศเยอรมนีเป็นประธานบริษัท ทั้งนี้ อังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมนีจะเป็นประเทศผู้ถือหุ้นและสนับสนุนเงินทุนสมทบสำหรับการดำเนินธุรกิจขั้นต้น ทั้งนี้ คาดว่ากลไกดังกล่าวจะเป็นหนทางที่จะช่วยให้อิหร่านสามารถทำการค้ากับบริษัทยุโรปต่อไปได้ภายหลังจากที่ประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ แห่งสหรัฐฯ ได้ประกาศถอนตัวออกจากข้อตกลงนิวเคลียร์ปี 2015 เพียงฝ่ายเดียว และรื้อฟื้นมาตรการคว่ำบาตรกับอิหร่านอีกครั้ง ซึ่งการคว่ำบาตรรอบแรกมีผลบังคับใช้ในวันที่ 6 สิงหาคม 2561 และในรอบที่สองมีผลบังคับ

- นโยบายภาครัฐ เศรษฐกิจการลงทุน แนวโน้มการตลาด รายงานสินค้าและบริการ อื่นๆ

Call Center 1169
www.ditp.go.th
www.thaitrade.com

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
563 ถนนพหลโยธิน ตำบลบางกระบือ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000

Thai Trade Center, Tehran
No. 3, 7th Alley, North Gol
Ofshan Fas 6, Tehran

Phone: + 9821 88591290
Fax: +9821 88591255
e-Mail: ttcteheran.jr@gmail.com

ใช้ในวันที่ 4 พฤศจิกายน 2561 ที่ผ่านมา โดยมีเป้าหมายคว่ำบาตรการส่งออกน้ำมันดิบและการดำเนินธุรกรรมทางการเงินของอิหร่าน

การให้สัมภาษณ์ของนางโมเกรินี ผู้แทนระดับสูงสุดของสหภาพยุโรปด้านนโยบายการต่างประเทศและความมั่นคง เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2562 ได้ต่อย้ำจุดยืนของยุโรปที่ไม่ต้องการให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาใช้อำนาจในการกำหนดนโยบายความสัมพันธ์ทางการค้าที่ชอบธรรมของกลุ่มประเทศอียู 28 ประเทศกับอิหร่านได้ ดังนั้น ถึงแม้ว่ากลไกทางการค้าระบบ INSTEX จะเป็นโครงการร่วมระหว่างรัฐบาล 3 ประเทศ แต่ก็ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการจากรัฐสมาชิกอียูทั้ง 28 ประเทศ

อย่างไรก็ตาม ล่าสุดจากสหรัฐอเมริกาได้ออกมาเตือนอียูให้ระวังมาตรการลงโทษหากคิดหาวิธีหลีกเลี่ยงมาตรการคว่ำบาตรอิหร่านของสหรัฐฯ โดยสหรัฐฯ จะเล่นงานอย่างหนักสำหรับบริษัทที่ฝ่าฝืนมาตรการคว่ำบาตรดังกล่าว ปฏิกริยานี้ได้ส่งผลทางจิตวิทยาไปยังบริษัทข้ามชาติหลายแห่งในยุโรปออกมาแสดงจุดยืนอย่างชัดเจนว่าจะไม่เข้าร่วมกลไกทางการค้าดังกล่าว ดังนั้น จึงเป็นไปได้ว่าจะมีเพียงบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็กที่ไม่มีความสัมพันธ์ทางการค้ากับสหรัฐฯ เท่านั้น จะเข้ามาใช้บริการระบบดังกล่าว

วิเคราะห์ระบบ INSTEX

1) กระบวนการทำงานของระบบ INSTEX

ระบบ INSTEX เป็นกลไกที่ตั้งขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงการคว่ำบาตรของสหรัฐฯ ไม่มีการแลกเปลี่ยนทางการเงินเพื่อหลีกเลี่ยงการทำธุรกรรมผ่านธนาคาร ในกระบวนการ INSTEX หากอิหร่านส่งออกสินค้าไปยังยุโรป อิหร่านจะได้รับเครดิต (แทนการรับเงินสด) ในจำนวนเท่ากับมูลค่าการส่งออก และอิหร่านสามารถซื้อสินค้าจากยุโรปได้ตามเครดิตที่ได้รับ

2) ครอบคลุมสินค้าชนิดใดบ้าง

ในเบื้องต้นจะครอบคลุมเฉพาะการแลกเปลี่ยนสินค้าที่ไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขการคว่ำบาตรของสหรัฐฯ ซึ่งประกอบไปด้วย สินค้าผลิตภัณฑ์อาหาร เครื่องมือทางการแพทย์ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และเวชภัณฑ์รักษาโรค

3) ความแตกต่างของระบบ SPV กับระบบ INSTEX

ระบบ SPV ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการตอบโต้การคว่ำบาตรรอบสองของสหรัฐฯ ต่อคิวบาที่นำมาใช้เพื่อช่วยบริษัทยุโรปและอิหร่านหลีกเลี่ยงการคว่ำบาตรของสหรัฐฯ ในขณะที่ระบบ INSTEX เป็นระบบที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการตอบโต้การคว่ำบาตรแต่เป็นการหารูปแบบการค้าที่ไม่ต้องทำธุรกรรมทางการเงินผ่านธนาคารและใช้เงินสกุลเหรียญดอลลาร์

นโยบายภาครัฐ

เศรษฐกิจการลงทุน

แนวโน้มการตลาด

รายงานสินค้าและบริการ

อื่นๆ

Call Center 1169
www.ditp.go.th
www.thaitrade.com

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
563 ถนนพหลโยธิน ตำบลบางกระบือ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000

Thai Trade Center, Tehran
No. 3,7th Alley, North Gol
Ofshan Fas 6, Tehran

Phone: + 9821 88591290
Fax: +9821 88591255
e-Mail: ttctehran.ira@gmail.com

- 4) สามารถนำไปใช้ได้กับประเทศใดบ้าง
เดิมระบบ SPV จัดตั้งขึ้นเพื่อให้ใช้งานได้กับทุกประเทศในสหภาพยุโรป ในขณะที่ระบบ INSTEX ครอบคลุมเฉพาะประเทศผู้ถือหุ้นซึ่งได้แก่ เยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศส (ทั้งนี้ยังเป็นเรื่องถกเถียงกันอยู่ในสหภาพยุโรป)
- 5) นำมาใช้ปฏิบัติงานได้เมื่อใด
สหภาพยุโรปใช้เวลาไม่น้อยกว่า 9 เดือนในการเปิดตัวระบบ INSTEX ซึ่งในการนำมาปฏิบัติจริงจำเป็นต้องใช้เวลาพอสมควร ซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่าเมื่อใด
- 6) รวมถึงการซื้อขายน้ำมันหรือไม่
ข้อบกพร่องประการสำคัญที่สุดคือ ระบบนี้จะไม่รองรับการซื้อขายน้ำมันของอิหร่าน เป็นเพียงการแสดงให้เห็นให้อิหร่านเห็นว่า แม้ว่าสหภาพยุโรปจะไม่เห็นด้วยกับการคว่ำบาตรของสหรัฐฯ แต่สหภาพยุโรปก็จะไม่ยืนตรงข้ามหรือต่อต้านสหรัฐฯ เช่นกัน
- 7) สหภาพยุโรปต้องการอะไรจากอิหร่าน
ในคำแถลงการณ์ของทั้งสามประเทศในยุโรปแสดงให้เห็นว่า สหภาพยุโรปต้องการให้อิหร่านปฏิบัติตามข้อตกลงนิวเคลียร์ JCPOA โดยการยุติการพัฒนาขีปนาวุธวิสัยกลาง-ไกล และถอนตัวจากการเข้าไปช่วยเหลือการทำสงครามตัวแทนในประเทศเพื่อนบ้าน

ข้อสังเกตของสำนักงาน

เป็นที่สังเกตได้ว่าจากแถลงการณ์ร่วมของสหภาพยุโรปเมื่อไม่กี่วันที่ผ่านมา หนึ่งในเงื่อนไขของการจัดตั้งกลไกทางการค้าในครั้งนี้ คือ อิหร่านจะต้องเข้าร่วมและปฏิบัติตามเงื่อนไขด้านการเงินขององค์กร Financial Action Task Force ที่ต้องแสดงความโปร่งใสของสถาบันการเงินว่าไม่สนับสนุนขบวนการก่อการร้ายและกระบวนกรฟอกเงิน พร้อมกันนี้ก็ยังได้ตั้งเงื่อนไขให้อิหร่านยับยั้งและเข้าร่วมเจรจาการพัฒนาขีปนาวุธพิสัยกลาง-ไกลกับสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นประเด็นที่อิหร่านได้ยึดยืนมาตลอดว่าไม่สามารถให้ความร่วมมือได้และไม่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือ JCPOA ใดๆทั้งสิ้น ดังนั้นโอกาสในการสำเร็จของการบังคับใช้กลไกดังกล่าวจึงไม่สามารถคาดเดาได้ในขั้นนี้ ทั้งนี้ อิหร่านคาดหวังไว้มากกับสหภาพยุโรป กลไกใหม่นี้อิหร่านจะไม่ได้รับเงินสดค่าสินค้าแต่จะเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าในระบบ Barter Trade แทน ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่อิหร่านต้องการ ในขณะที่เดียวกันการบังคับให้อิหร่านยอมรับเงื่อนไขในการไม่พัฒนาขีปนาวุธตลอดจนการไม่เข้าแทรกแซงการเมืองในภูมิภาค อาจทำให้อิหร่านตัดสินใจออกจากการเป็นภาคีสมาชิกในข้อตกลงนิวเคลียร์ JCPOA ในที่สุด

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเทพมหานคร
กุมภาพันธ์ 2562

นโยบายภาครัฐ

เศรษฐกิจการลงทุน

แนวโน้มการตลาด

รายงานสินค้าและบริการ

อื่นๆ

Call Center 1169
www.ditp.go.th
www.thaitrade.com

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
563 ถนนพหลโยธิน ตำบลบางกระบือ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000

Thai Trade Center, Tehran
No. 3, 7th Alley, North Gol
Ofshan Fas 6, Tehran

Phone: + 9821 88591290
Fax: +9821 88591255
e-Mail: ttcteheran.ira@gmail.com